

Posudek diplomové práce

Autor posudku: Jiří Koubek

Název práce: Cesta k opoziční smlouvě

Autor práce: Martin Hakauf

vedoucí práce: PhDr. Jan Bureš, Ph.D.

Autor v úvodu vytyčuje ve vztahu k fenoménu opoziční smlouvy tři základní otázky (volněji parafrázuji): 1. zda existovalo po volbách 1998 nějaké jiné reálné východisko, 2. co bránilo naplnění jiných scénářů a 3. jaké byly obecnější, stranicko-systémové determinanty opozičně-smluvního vyústění (v návaznosti na pád druhé Klausovy vlády v roce 1997).

Odpověď na první otázku je podle něj záporná. A na druhou odpovídá poukazem na otázku třetí, čímž mu vlastně obě otázky analyticky splývají.

Martin Hakauf své odpovědi nalézá na základě velmi podrobné a hutné historické deskripce šestiletého období uprostřed 90. let (1992-1998), doplněné spíše okrajově o některá obecně-teoretická východiska (zejm. teorie koalic). Jim je věnována vcelku solidní a slibně se rozvíjející druhá kapitola (zejména pasáže představující evropskou větev zkoumání koalic), která však není příliš organicky propojena se zbytkem textu, kde zcela dominuje chronologická reprodukce sledu hlavních událostí.

Příznačněji by tak název práce mohl znít „Cesta k opoziční smlouvě od prapočátků a milimetr po milimetru“. Hned v úvodu si sice autor vyhrazuje, že „*předkládanou práci ovšem nelze považovat za kroniku polistopadového vývoje české politiky...*“, leč přesně tak text ve své valné většině působí. Kontextualizace je někdy natolik dalekosáhlá, že u jistých pasáží lze jen obtížně sledovat relevanci vůči vlastnímu tématu práce. Historicko-deskriptivní charakter práce ještě podtrhuje vyložení chronologické členění dle sněmovních funkčních období.

Vcelku logickým důsledkem takového pojetí zpracování tématu je naprostý retrospektivní determinismus. Ten se zračí především v odpovědi na první otázku. Stojí za to ocitovat souvislejší pasáž, která to vystihuje takřka v čisté podobě. „*Je naprosto zřejmé, že vzhledem k vývoji, jak jsem ho představil v předcházejících kapitolách, bylo uzavření opoziční smlouvy jako řešení povolební situace zcela nevyhnutelné a události, které shrnuji v této kapitole, tomu jen napomohly a celý proces uspišily. Jiné varianty povolebního uspořádání nemohly uspět. Pozornému čtenáři předchozích dvou kapitol musí být zřejmé, že nebylo jiného scénáře a opoziční smlouva by pro něj neměla být žádným překvapivým vyústěním, jak o tom soudil např. tehdejší tisk, ale logickým výsledkem předchozích událostí, mající kořeny hluboko na počátku 90. let 20. století.*“

Koncentrovaná zahleděnost do jedinečného českého příběhu z pozice znalce konce této historie zákonitě svádí k myšlence, že věci dopadly právě takto, protože tak zkrátka dopadnout musely. Vcelku spolehlivým léčivým prostředkem proti tomuto druhu závěrů bývá komparativní rozhled a nadhled, jemuž ovšem autor ve své práci nedává pražádný průchod. V úvodu sice (plným právem) lituje nedostatkem odborné kvalitní literatury k tomuto tématu (kterou ovšem ostatně není třeba až do takové míry suplovat mělkými a povrchními žurnalistickými zdroji) – opomíjí ale např. znamenitý článek A. Robertse „*Demythologizing the Oppositional Agreement*“.

Aby nedošlo k nedorozumění, rozhodně autorovi nelze upřít ani legitimitu volby a způsobu zpracování tématu (tedy to, že zcela vědomě a záměrně zvolil silně historicko-deskriptivní případovou studii, a svou volbu hned v úvodu vysvětlil a obhájil), ani chvályhodnou

důkladnost při zpracování takto pojatého tématu. V neposlední řadě je třeba pochválit poctivou snahu o zapracování teorie, byť celkové propojení s historicko-narativními pasážemi zde – jak opakuji – mohlo být lepší.

Má námitka míří jinam. Odlišná metodologická volba mohla autorovi napomoci ku zjištění zajímavějších a originálnějších závěrů a poznatků, než že uzavření opoziční smlouvy přímo souvisí s nezdary, rozpory a okolnostmi pádu Klausovy vlády a z toho pramenícími personálními animozitami. Taková teze je jistě správná, leč v analýze by stálo za to vydat se ještě o řád příčin dál – například namísto některých příliš extenzivních kontextualizací ve vztahu k čistě dobovým politickým tématům věnovat pečlivější pozornost některým strukturálním determinantám českého stranického systému.

Vzhledem k důkladnosti zpracování však navzdory výhradám práci **doporučuji k obhajobě s hodnocením na škále velmi dobře - dobře.**

V Praze, 14.9.2011